

Werkstraf

Feiten en Cijfers

Twee jaar
Werkstrafportaal

in uitvoering

> HOOFDARTIKEL

Werkgestraften dragen bij aan succes Pauperparadijs in Veenhuizen

De theatervoorstelling van het Pauperparadijs is een groot succes. De voorstelling is deze zomer te zien in Gevangenis-museum Veenhuizen. Het is een bewerking van de bestseller van Suzanna Jansen. Het boek gaat over een schrijnend heropvoedingsexperiment in de 19e eeuw. Weeskinderen en mensen die in armoede leefden werden overgebracht naar Veenhuizen, de plek waar nu de voorstelling wordt opgevoerd. Deze Koloniën van Weldadigheid bleken in de praktijk een plek waar je, eenmaal binnen, bijna niet meer uitkwam.

De gemiddelde Nederlander

Roel Hoekstra is de technisch producent van de voorstelling. Hij is er medeverantwoordelijk voor dat de voorstellingen perfect verlopen. Bij de nieuwe serie voorstellingen krijgt hij hulp van werkgestraften. Zij zorgen dat iedereen een parkeerplek vindt, houden het sanitair schoon en begeleiden het publiek naar hun zitplaatsen. Het had niet veel gescheeld of Hoekstra had zelf ook een taakstraf moeten volbrengen. Ruim 40 jaar geleden stond hij voor de rechter. Het liep af met een sissers, maar hij onder-

‘Werkgestraften zijn echt mensen als jij en ik’

Foto: Reyer Boxem

vond aan den lijve hoe snel je een verkeerde keuze kunt maken. Hoekstra: “We zijn allemaal wel eens in een situatie beland die ons in de problemen had kunnen brengen. Dat zie ik ook terug aan de werkgestraften. Het is echt de gemiddelde Nederlander. Mensen zoals jij en ik, die je buurman of buurvrouw kunnen zijn.”

Eerlijk zijn

Dat zelfs mensen in hun directe omgeving van niets weten, ontdekte Hoekstra tijdens de voorstellingen. Eén van de werkgestraften had met opzet voor een plek ver buiten zijn eigen woonplaats gekozen, omdat hij niet wilde dat bekend werd dat hij een taakstraf moest uitvoeren. Hij rijdt elke dag, na zijn werk, een uur om bij het Pauperparadijs in alle anonimiteit zijn taakstraf te voldoen. Dat ging een tijdje goed. Inmiddels is hij al drie bekenden tegengekomen. Roel: “Hij heeft er toen voor

gekozen om eerlijk te zijn, terwijl hij ook had kunnen zeggen dat hij vrijwilliger is. Al is dat natuurlijk wel een beetje opvallend als je voorheen niet bepaald bekend stond als een theaterliefhebber.”

Vrijwillig meer uren maken

Eén van de werkgestraften voelt zich zo op zijn gemak bij de productie, dat hij ook extra uren heeft gedraaid, toen ze handen tekort kwamen. Hij heeft aangegeven dat hij ook in de toekomst beschikbaar is als vrijwilliger. Als Hoekstra zelf een werkplek voor een taakstraf zou moeten kiezen, zou hij niet in het theater belanden: “Dan kies ik toch voor het klassieke schoffelen. Ik heb een achtergrond als tuinder, dus dat zou ik met plezier doen. Maar dat is natuurlijk ook omdat ik elke dag al in het theater sta. Als dat niet zo was, dan zou ik het wel weten!”

> OPROEP

Twee jaar Werkstrafportaal: een terugblik

Het Werkstrafportaal is de beveiligde omgeving voor werkstrafprojecten. Hier kunnen begeleiders de uren van werkgestrafte registreren en belangrijke gegevens inzien. Het Werkstrafportaal is nu twee jaar in gebruik. Waar staan we nu? En wat zijn de wensen voor de toekomst?

Wensley Grond is Product Owner Werkstrafportaal: "Het overstappen van de urenlijst naar het digitale portaal is makkelijker gegaan dan verwacht.

Contactpersonen en begeleiders waren snel aan het portaal gewend en weten ons te vinden als ze vragen hebben." Eén van die vragen betrof het overzicht van welke cliënten het project kan verwachten in een werkweek. Inmiddels kunnen contactpersonen en begeleiders een weekoverzicht inzien van alle geplande cliënten. Voorheen kon dit alleen per dag.

Zijn alle gebruikerswensen nu vervuld? Wat Wensley betreft niet, zolang er goede verbeterpunten binnenkomen. Wensley: "Er is behoefte aan een opmerkingenveld zodra een cliënt zijn werkstraf afgerond heeft, zodat het werkstrafproject een afsluitende opmerking kan noteren. Wij onderzoeken nu of het mogelijk is om dit door te voeren." Hoe kunnen werkstraf-projecten helpen bij de ontwikkeling van het werkstrafportaal? Wensley: "Het is erg belangrijk dat werkstrafprojecten zelf ideeën aandragen om het werkstrafportaal te verbeteren. Dat is belangrijk omdat we dan, bij veel voorkomende meldingen, doorontwikkelingen kunnen aanbrengen in het systeem. Alleen dan kunnen we het Werkstrafportaal blijven verbeteren."

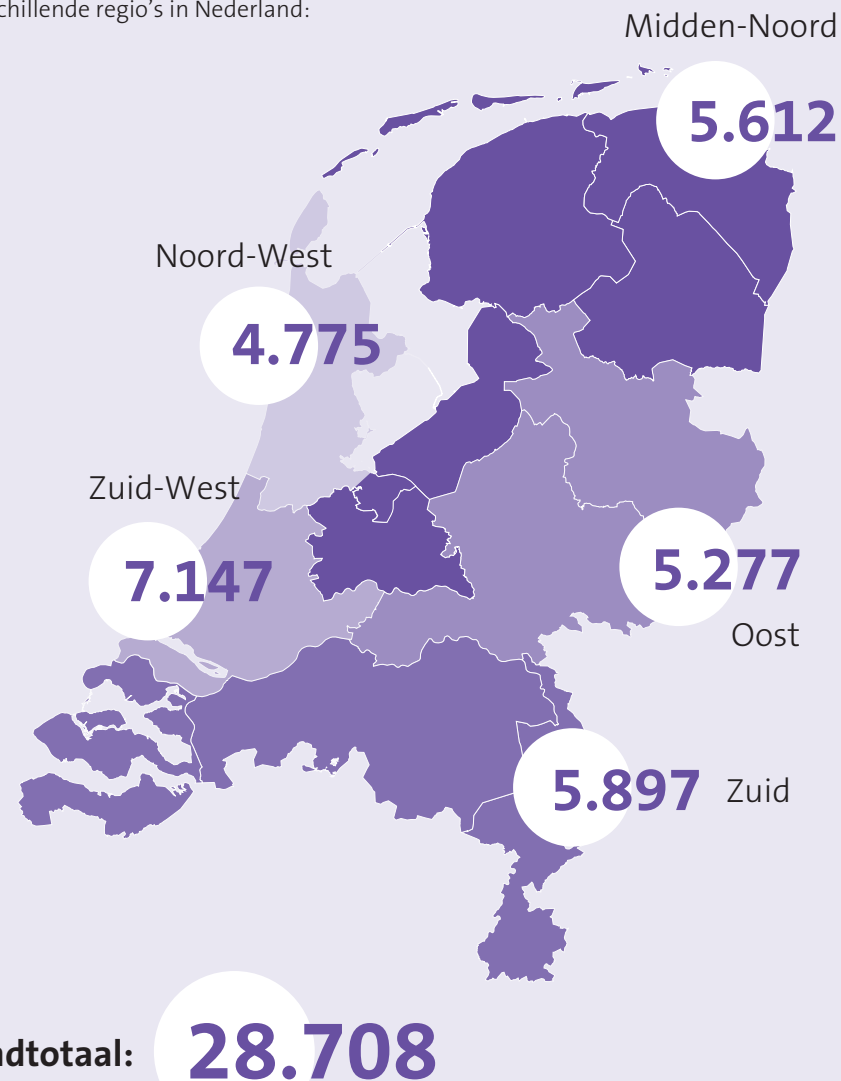
Dus: heb je een vraag of wens, stuur dan even een mailtje naar hoofdredacteur Bas Oeijen: b.oeijen@reclassering.nl

> FEITEN EN CIJFERS

Juni 2022 t/m mei 2023

De verdeling van werkgestrafte over de verschillende regio's in Nederland:

“Ik merk aan de passie en het enthousiasme van de werkmeesters dat ze echt geïnteresseerd zijn in de omgeving”

Foto: Frank Penders

Goed verzorgde natuurgebieden door de hulp van werkgestraften

Geknotte en gesnoeide bomen, strak geknipte grasranden en een goed onderhouden eendekooi: de gebieden van Staatsbosbeheer zien er keurig verzorgd uit, mede door het werk van werkgestraften. In 2022 werkten bijna 2500 werkgestraften in totaal ruim 114.000 uur op een van de groepsprojecten bij Staatsbosbeheer verdeeld over het land. Staatsbosbeheer is daarmee een van de grootste samenwerkingspartners van Reclassering Nederland.

Hugo Tromp is landelijk adviseur maatschappelijke arbeidsparticipatie bij Staatsbosbeheer. Zijn rol is om de verbinding te maken met mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, waaronder ook werkgestraften: “Wij zorgen voor het werk. Reclassering Nederland voert het uit. Dat helpt ons, doordat ons budget beperkt is en het helpt de reclassering doordat ze veel werkgestraften kunnen plaatsen.”

Een van de projecten is de kop van Noord-Holland. Gertjan Smit is hier als boswachter verantwoordelijk voor al het buitenwerk in een gebied ten noorden van de lijn die Schoorl en Hoorn verbindt. In totaal zo’n 5.000 hectare. “De werkgestraften begeleid ik niet zelf; dat doen werkmeesters van Reclassering Nederland. Wel stel ik de werkbrieven op met daarin de te verrichten taken. Omdat de groepsgrootte per dag kan verschillen, maak ik voor de werkmeesters werkbrieven voor grotere en kleinere klussen. Met de werkmeesters bespreek ik ook hoe de klussen verlopen.”

De werkzaamheden zijn heel divers: het zagen en snoeien van bomen, grasranden verzorgen, bomen verwijderen uit heidegebied, rasters repareren en nieuwe rasters plaatsen, vuil opruimen of trappen ontdoen van zand. Maar ook het specialistische werk aan de eendekooi, zoals het plaatsen van riet-schermen, pakken de werkmeesters op met de werkgestraften.

Hugo: “Door het werk van de werkgestraften houden we het typisch Nederlandse landschap met knotwilgen en uitgestrekte heides in stand. En houden we bijvoorbeeld de vele paden door de Schoorlse duinen open, zodat de brandweer erbij kan als er brand uitbreekt.”

Reclassering Nederland kan veel werkgestraften plaatsen via Staatsbosbeheer. Een mooie plek: er zijn voor de cliënten weinig prikkels in de natuurlijke omgeving. Gertjan: “Ik merk aan de passie en het enthousiasme van de werkmeesters dat ze echt geïnteresseerd zijn in de omgeving. Zij kennen het gebied op hun duimpje en signaleren ook zelf werk. Al met al een hele fijne samenwerking.”

> BIJZONDERE WERKSTRAF

Bij Milieustraat Groot Ammers krijgen spullen én mensen een tweede leven

Bij de Milieustraat in Groot-Ammers is het motto 'Iedereen doet ertoe, en alles heeft waarde'. Die waarde gaat niet alleen over de spullen die worden ingeleverd, maar ook over de medewerkers. "Door op een andere manier te kijken naar spullen én mensen, kun je veel bereiken," aldus projectleider Annelies Nagel.

Bij De Milieustraat helpen werkgestraften spullen op te knappen die nog een ronde mee kunnen. Upcyclen heet dat. Annelies: "We zagen dat er veel werd weggegooid dat met wat werk nog prima bruikbaar was. Met dat idee zijn we aan de slag gegaan. Nu werken er wekelijks 35 mensen in de werkplaats om spullen een tweede leven te geven. Met name de tafels vliegen de deur uit."

De werkgestraften blijven soms langer dan verwacht. Omdat ze zich veilig en gewaardeerd voelen. Annelies Nagel: "We werken met een divers team. Veel werkgestraften hebben te maken gehad met de mazen van het sociale vangnet. Omdat iedereen wel een verhaal heeft, voelen zij zich op hun gemak. Er worden veel

ervaringen gedeeld. Eén van de werkgestraften voelde zich zelfs zo op zijn gemak, dat hij terugkeerde op een moment in zijn leven waarop hij het moeilijk had. Vrijwillig, omdat hij voelde dat hij afgleed naar een depressie en hij graag iets met zijn handen wilde doen als afleiding. Uiteindelijk hebben we hem een betaalde baan aangeboden."

'We werken hier in een sfeer van niet-oordelen'

Dat ook werkgestraften een rol kregen bij het upcyclen van de spullen is nooit een discussiepunt geweest bij de milieustraat. Annelies: "We werken hier in een sfeer van niet-oordelen. We zijn wel direct, maar ook respectvol, ook als je een werkstraf hebt. Iedereen gaat met elkaar om, ook vaak buiten werktijd. Medewerkers helpen elkaar, en staan voor elkaar klaar. Je bent hier ook altijd welkom, ook als je hier niet meer werkt. Dit is een netwerk waar je op kunt blijven bouwen. We geven niet alleen spullen, maar ook mensen een tweede leven."

Foto: modulocare4circulair.nl

> UITGELICHT

E-learning: Pak je rol!

Wat zijn je taken en verantwoordelijkheden als begeleider bij een werkstrafproject? Het antwoord daarop vind je in onze e-learning. In maximaal twee uur leer je precies wat er komt kijken bij het begeleiden van werkgestraften. Welke rollen heb je eigenlijk als begeleider?

De e-learning zorgt voor een eenduidige aanpak van werkgestraften bij de projecten. Daarnaast is het een bron van inspiratie, ook als het gaat om het begeleiden van andere medewerkers.

De vier rollen van de begeleider

Een van de zaken die je leert, is welke rol je eigenlijk hebt als begeleider. Wij onderscheiden er vier: oppasser, gids, bemiddelaar en ondersteuner. Iedere rol past bij een andere fase in het traject van de werkgestrafte. Je begint in je rol als oppasser. Dat houdt in: je zorgt voor handhaving van de regels, rust en orde. Daarna pak je de rol van gids: je verdeelt de taken en geeft instructies en uitleg aan de werkgestrafte. Zijn de taken bekend en is er rust? Dan kom je toe aan rol 3: die van bemiddelaar. Je geeft aandacht aan de sfeer: je let op omgangsvormen, knoopt gesprekken aan en lost waar nodig conflicten op. Tot slot kom je toe aan de rol van ondersteuner: je biedt een luisterend oor en waar nodig advies.

Enthousiast geworden over de e-learning?
Klik de QR-code aan en je kunt van start!

Colofon

Werkstraf in uitvoering verschijnt drie keer per jaar in een oplage van 2.500 stuks | **Redactie** Reclassering Nederland | **Hoofdredactie** Bas Oeijen, Media & Communicatie | **Tekst en eindredactie** Mediatric | **Vormgeving** Enof creatieve communicatie, enof.nl | **Fotografie** Frank Penders | **Drukwerk** Drukkerij Libertas Pascal | **Met dank aan** alle projecten en medewerkers die hebben meegewerkt aan deze editie.